

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Zakład Pielęgniarstwa Specjalistycznego

Kierownik Prof. dr hab. n. zdr. Anna Jurczak

ul. Żołnierska 48, 71-210 Szczecin

tel. +48 91 48 00 910, fax +48 91 48 00 905, e-mail: pielspec@pum.edu.pl

Szczecin, 30.06.2022

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej mgr Mariusza Roberta Beck

**pt. „Wpływ inteligencji emocjonalnej na wybór ścieżki edukacji studentów
wybranych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku”**

napisanej pod kierunkiem dr hab. Jolanty Lewko

Ocena wyboru tematu

Tematyka prezentowanej dysertacji koncentruje się wokół zagadnień inteligencji emocjonalnej jako determinantu wyboru ścieżki edukacji studentów wybranych kierunków studiów. Istnieje wiele badań potwierdzających silną korelację wysokiego poziomu inteligencji z wysoko prestiżowym zawodem, udanym związkiem małżeńskim, wysokością zarobków, pozytywnymi cechami osobowości, a nawet długością życia. W związku z rozwojem badań nad inteligencją pojawiły się liczne pytania, a naukowcy w różny sposób wyjaśniali swoje stanowiska. Pomimo tego, że inteligencja emocjonalna jest przedmiotem powszechnego zainteresowania od kilkunastu lat, termin ten nadal budzi ogromne kontrowersje. Obok zwolenników konstruktów, pojawiają się także krytycy, którzy negują jego naukową sensowność. Dodatkowo, zgromadzone dotychczas dane są niekompletne i pełne sprzeczności, a sama inteligencja emocjonalna nie doczekała się jak dotąd jednoznacznej definicji. Większość prowadzonych obecnie naukowych rozważań nad konstruktem dotyczy osób dorosłych. Znacznie mniej badań prowadzonych jest wśród dzieci i młodzieży. Z tego powodu wiedza na temat źródeł inteligencji emocjonalnej, podstaw jej kształtowania oraz działań wspomagających rozwój jest nader uboga. Temat rozprawy jest merytorycznie poprawny i należycie oddaje jej elementy treściowe.

Ocena formalno-redakcyjna

Recenzowana rozprawa ma typowy układ dla dysertacji doktorskiej, zawarta jest na 118 stronach komputeropisu. Struktura pracy jest przejrzysta i logiczna, została zachowana właściwa proporcja poszczególnych części. Pierwszą stanowi wprowadzenie w problematykę. Część teoretyczną stanowią 2 rozdziały i są to: informacje wprowadzające w tematykę inteligencji emocjonalnej i rozwój inteligencji emocjonalnej u młodzieży. Kolejną część to konceptualizacja badań własnych. Następną stanowi materiał empiryczny, obejmujący wyniki badań, dyskusję i wnioski. Praca zawiera również wykaz wykorzystanego piśmiennictwa oraz tabel i rycin. Piśmiennictwo obejmuje 120 pozycji (większość pochodzi z ostatnich 10 lat) dobrane do treści pracy w sposób prawidłowy, z czego 26 stanowią pozycje anglojęzyczne.. Rozprawę dopełniają streszczenie w języku polskim i angielskim oraz Aneks, zawierający wykorzystane w pracy narzędzia badawcze oraz zgoda komisji bioetycznej. Edytorsko praca jest staranna, czytelna, ilustrowana 31 rycinami i 44 tabelami. Poszczególne części są koherentne i zgodne z ich tytułami. Treść pracy zgodna jest z tytułem dysertacji.

Ocena merytoryczna

Cześć teoretyczna rozprawy napisana jest z dużą starannością, obejmuje 30 stron komputeropisu. Opracowana ona została na podstawie dostępnego przeglądu aktualnego piśmiennictwa krajowego i obcego. Doskonale i w sposób interesujący wprowadza czytelnika w problematykę pracy. Doktorant bardzo rzetelnie przedstawia obraz inteligencji emocjonalnej. W rozdziale pierwszym przedstawione zostały modele inteligencji emocjonalnej Saloveya i Mayera, modele mieszane inteligencji emocjonalnej, następnie zaprezentowano inteligencję emocjonalną jako cechę i jako zdolność oraz wykazano jej związek z innymi pojęciami. Poruszone w tym rozdziale są również kwestie dotyczące związku inteligencji emocjonalnej z: inteligencją tradycyjną, inteligencją społeczną i personalną, kompetencjami emocjonalnymi, wybranymi cechami osobowości. W rozdziale drugim dotyczącym rozwoju inteligencji emocjonalnej u młodzieży przedstawiono takie zagadnienia jak: wybrane modele rozwoju inteligencji emocjonalnej, temperament jako biologiczne podłoże rozwoju inteligencji emocjonalnej, środowiskowe uwarunkowania rozwoju inteligencji emocjonalnej oraz rozwijanie zdolności emocjonalnych w polskich szkołach. Od początku rozprawy widoczna jest tendencja Doktoranta do skrupulatnych rozważań kwestii istotnych dla realizowanego tematu rozprawy doktorskiej. Podsumowując

tę część pracy, stwierdzam, że napisana jest ze znawstwem zagadnień podjętej problematyki, tym samym przygotowanie teoretyczne Doktoranta oceniam jako bardzo dobre.

Konceptualizacja badań własnych i opis procedury badawczej stanowią kolejne rozdziały. Głównym celem badania było określenie i porównanie inteligencji emocjonalnej studentów kierunków pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, lekarski oraz analityka medyczna, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Doktorant postawił sobie również cele szczegółowe:

- określenie inteligencji emocjonalnej studentów wybranych kierunków studiów
- porównanie inteligencji emocjonalnej studentów różnych kierunków studiów
- porównanie inteligencji emocjonalnej studentów różnych lat studiów w obrębie danego kierunku studiów
- porównanie inteligencji emocjonalnej studentów pod względem danych socjodemograficznych
- porównanie wyników wybranych miar psychometrycznych studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Sformułowane również zostały hipotezy badawcze:

- poziom inteligencji emocjonalnej różni się w zależności od kierunku studiów
- najwyższy poziom inteligencji emocjonalnej występuje na kierunku Pielęgniarstwo
- kobiety mają wyższą inteligencję emocjonalną niż mężczyźni
- najwyższy poziom inteligencji emocjonalnej występuje wśród studentów z dużych miast

Badanie przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem 6 kwestionariuszy (w tym 1 autorskiego i 5 standaryzowanych: INTE, GSES, SWLS, CISS, SES) pozwoliło na poznanie inteligencji emocjonalnej studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz porównanie wyników pod względem m.in. kierunku studiów, płci, czy wieku. Badaniem sondażowym objęto 730 respondentów 554 (75,9%) kobiet i 176 (24,1%) mężczyzn). Założenia badawcze zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komisję Bioetyczną Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku poprzez wyrażenie zgody na prowadzenie tematu badawczego (Uchwała nr: R-1-002/243/2019). Wyniki badań przedstawione są czytelnie za pomocą licznych tabel oraz rycin. Śledzenie przeprowadzonej analizy ułatwia również syntetyczny opis. Stosując dobrane metody, realizując badania zgodnie z wcześniej opracowaną procedurą oraz wykorzystując dobrane analizy statystyczne Doktorant dokonał

weryfikacji postawionych hipotez badawczych. W dyskusji Doktorant krytycznie omówił wyniki badań własnych w odniesieniu do danych z piśmiennictwa. Dyskusja napisana jest w sposób interesujący, ma zachowane właściwe tempo, prowadzona jest zgodnie z analizowanymi problemami badawczymi. Dyskusja świadczy o znajomości zagadnienia i dużej rzetelności naukowej Doktoranta.

Doktorant po przeprowadzeniu szczegółowej analizy materiału, wyciągnął końcowe wnioski:

1. Dokładnie połowa studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku charakteryzuje się wysokim poziomem inteligencji emocjonalnej, niewiele mniej osób poziomem średnim. Kobiety charakteryzują się wyższą inteligencją emocjonalną ze średnią 121,3 wobec średniej 117,8 u mężczyzn. Najwyższy poziom inteligencji emocjonalnej mają studenci ratownictwa medycznego i analityki medycznej.
2. Prawie 40% studentów ma wysoką samoocenę, a niewiele mniej samoocenę na poziomie średnim. Poziom ten jest zbliżony u kobiet i mężczyzn. Najwyższą samoocenę mają studenci ratownictwa medycznego, na pozostałych kierunkach jest na zbliżonym poziomie. Uwzględniając płeć najwyższy wynik wśród całej badanej populacji w skali samooceny mieli mężczyźni z ratownictwa medycznego.
3. Większość ponieważ prawie 45% respondentów wybiera strategię unikową radzenia sobie w sytuacjach stresowych, a w szczególności styl polegający na szukaniu kontaktów towarzyskich. W sytuacjach stresowych kobiety prezentują głównie postawę emocjonalną, natomiast mężczyźni styl zadaniowy.
4. 47,5% ankietowanych wykazało wysokie poczucie własnej skuteczności, a mężczyźni nieznacznie wyższe od kobiet. Poczucie własnej skuteczności w klasyfikacji do trzystopniowej skali przymiotnikowej rozkłada się niemal identycznie na porównywanych kierunkach i w każdym przypadku jest na wysokim poziomie, przy czym najczęściej na ratownictwie medycznym.
5. Średnia satysfakcja z życia studentów UMB układa się po środku możliwego zakresu wartości, podobnie u kobiet jak i u mężczyzn, jednak najwięcej bo 36% osób jest raczej zadowolonych z życia. Niezależnie od płci najwyższy poziom satysfakcji z życia występuje u studentów kierunku lekarskiego. Najwięcej osób niezadowolonych ze swojego życia, ponieważ ponad 21%, jest na analityce medycznej.

6. Korelacje pomiędzy miarami psychometrycznymi są na podobnym poziomie w grupie kobiet i mężczyzn. Najsilniej skorelowana jest miara inteligencji emocjonalnej oraz ukierunkowanie na styl zadaniowy z poczuciem własnej skuteczności. Z kolei najsłabiej z pozostałymi miarami skorelowana jest miara stylu unikowego. Korelacje miary stylu emocjonalnego z pozostałymi miarami mają kierunek ujemny, co oznacza, że strategia ukierunkowana na emocje jest cechą negatywną, współwystępującą z niższą samooceną, poczuciem skuteczności, czy satysfakcją z życia.

Uwagi i sugestie

Podczas recenzji przedstawionej dysertacji nasunęły się następujące uwagi i sugestie.

1. Zupełnie niepotrzebnie Doktorant umieścił na początku pracy wstęp, który mógłby zostać fragmentem Rozdziału 1, ponieważ jako wstęp nie do końca zawiera istotne, wprowadzające elementy do całości pracy.
2. Podsumowanie w mojej opinii powinno być wypunktowane, lepiej przedstawiałoby obraz rozprawy.
3. Wnioski wymagają przeredagowania (niepotrzebnie we wnioskach znalazły się wyniki badań, powinny one być w podsumowaniu).
4. W kilku miejscach w pracy występują nieliczne błędy edytorskie i stylistyczne.

Podsumowanie

Wszystkie wymienione uwagi nie dotyczą merytorycznej wartości pracy, mają jedynie charakter drobnych wskazówek, co może okazać się przydatne w przyszłym przygotowaniu rozprawy do publikacji. Przedstawiona rozprawa doktorska Pana mgr Mariusza Roberta Beck wskazuje, że Doktorant był dobrze przygotowany do podjęcia badań naukowych dotyczących problematyki nauk o zdrowiu.

Praca spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim, w pełni odpowiada warunkom określonym w art.13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a wyniki badań mają znaczenie dla teorii inteligencji emocjonalnej. W związku z powyższym wnoszę do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie Pana mgr Mariusza Roberta Beck do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. n. zdr. Anna Jurczak

KIEROWNIK
Zakładu Pielęgniarstwa Specjalistycznego
prof. dr hab. n. zdr. Anna Jurczak

